

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: ÖZEL EĞİTİMDE DEĞERLENDİRME

Öğrenme Hedefi: Özel eğitimde değerlendirme süreci, tanılama türleri, ölçme araçları ve raporlaştırma süreçlerini analiz edebilme.

BÖLÜM 1: DEĞERLENDİRME TEMELLERİ VE TANILAMA

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

1. Özel eğitimde "değerlendirme" kavramının en kapsamlı tanımı aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Yeteneklerin belirlenmesi için veri toplama sürecidir.
- b) Sadece zeka testi uygulamaktır.
- c) Öğrenciye düşük not vermektir.
- d) Öğrenciyi okuldan uzaklaştırmaktır.
- e) Sadece tıbbi rapor almaktır.

Cevap: A. Değerlendirme, eğitsel kararlar almak amacıyla çocuk hakkında farklı araçlarla veri toplama sürecidir.

2. Okul öncesi dönemde risk altındaki çocukları belirlemek için yapılan hızlı ve yüzeysel sürece ne ad verilir?

- a) Tanılama
- b) Tarama/Eleme (Screening)
- c) Yerleştirme
- d) BEP Hazırlama
- e) Mezun Etme

Cevap: B. Tarama, geniş gruplar içinden özel eğitim ihtiyacı olma ihtimali olanları belirlemek için yapılan ilk adımdır.

3. Tıbbi tanılama ve eğitsel tanılama arasındaki farklarla ilgili hangisi YANLIŞTIR?

- a) Tıbbi tanılama sadece hastanelerde yapılır.
- b) Eğitsel tanılama RAM tarafından yürütülür.
- c) Tıbbi tanılama etiyoloji ve patolojiye odaklanır.
- d) Eğitsel tanılama bireyin eğitim ihtiyacını belirler.
- e) Tıbbi tanılama eğitim ortamını belirlemek için yeterlidir.

Cevap: E. Tıbbi tanılama eğitim ortamını belirlemek için yeterli değildir; bunun için eğitsel değerlendirme şarttır.

4. "Gönderme öncesi süreçte" (pre-referral) öğrencinin performansını ilk fark eden ve süreci başlatan genellikle kimdir?

- a) Öğretmenler
- b) Okul idaresi
- c) Aileler
- d) Okul hemşiresi
- e) Müfettişler

Cevap: A. Sınıf veya branş öğretmeni, öğrencinin akademik veya davranışsal farklılığını fark eden ilk kişidir.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: DEĞERLENDİRME (SORU 5-8)

BÖLÜM 2: DEĞERLENDİRME TÜRLERİ VE SÜREÇLER

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

5. Öğretim süreci devam ederken öğrencinin ilerlemesini izlemek ve öğretime yön vermek için yapılan değerlendirme hangisidir?

- a) Tanıma ve yerleştirmeye dönük değerlendirme
- b) Biçimlendirmeye dönük (Formative) değerlendirme
- c) Düzey belirlemeye dönük (Summative) değerlendirme
- d) Tıbbi değerlendirme
- e) Zeka değerlendirmesi

Cevap: B. Biçimlendirmeye dönük değerlendirme, öğretim sırasında dönüt sağlayarak süreci iyileştirmeyi hedefler.

6. Aşağıdakilerden hangisi "Düzey Belirlemeye Dönük Değerlendirme"ye (Summative) bir örnek ****DEĞİLDİR****?

- a) Yıl sonunda yapılan sınavlar
- b) Dönem sonu başarı notları
- c) Ünite sonu değerlendirmeleri
- d) Öğretim anındaki anlık gözlemler
- e) Mezuniyet sınavları

Cevap: D. Öğretim anındaki anlık gözlemler biçimlendirmeye dönük (formative) bir uygulamadır; diğerleri ise sürecin sonundaki düzeyi belirler.

7. Norm bağımlı (standardize) testlerin temel amacı nedir?

- a) Öğrenciyi kendisiyle kıyaslamak
- b) Öğrenciyi diğer akran grubuyla kıyaslamak
- c) Sadece geçme kalma notu vermek
- d) Sadece beceri basamaklarına bakmak
- e) Hiçbir kıyaslama yapmamak

Cevap: B. Norm bağımlı testler, bireyin performansını kendi yaş ve sınıf düzeyi olan akran grubuyla kıyaslar.

8. Özel eğitimde BEP hazırlamak ve performans belirlemek için en sık başvurulan değerlendirme türü hangisidir?

- a) Ölçüt bağımlı değerlendirme
- b) Zeka testi
- c) İlgili envanteri
- d) Kişilik testi
- e) Standart başarı testi

Cevap: A. Ölçüt bağımlı değerlendirme, öğrencinin neyi yapıp neyi yapamadığını doğrudan beceri üzerinden ölçer.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: DEĞERLENDİRME (SORU 9-12)

BÖLÜM 3: MÜFREDATA DAYALI VE MODERN YAKLAŞIMLAR

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

9. Öğrencinin sınıfta işlenen müfredat konularındaki başarısını doğrudan ölçen yöntem hangisidir?

- a) Müfredata Dayalı Değerlendirme (CBA)
- b) Sadece sözlü sınavlar
- c) Tıbbi laboratuvar sonuçları
- d) Veli anketi sonuçları
- e) Sadece zeka puanı

Cevap: A. Müfredata Dayalı Değerlendirme (CBA), öğretilen içerik ile değerlendirme içeriğini eşleştirir.

10. "Dinamik Değerlendirme" yaklaşımının en belirgin özelliği nedir?

- a) Öğrenciye yardım etmeden yapılan sınavdır.
- b) Test-Öğret-Tekrar Test sürecidir.
- c) Sadece kağıt kalem testidir.
- d) Öğrencinin geçmiş başarılarına bakmaktır.
- e) Sadece psikoloğun yaptığı görüşmedir.

Cevap: B. Dinamik değerlendirme, öğrencinin destekle ne kadar öğrenebileceğini (potansiyelini) ölçer.

11. Öğrencinin belirli bir zaman dilimindeki çalışmalarının örneklerini içeren dosyaya ne ad verilir?

- a) Ürün Dosyası (Portfolyo) Değerlendirme
- b) Hiyerarşik Değerlendirme
- c) Psikometrik Değerlendirme
- d) Ekolojik Değerlendirme
- e) Tıbbi Tanılama

Cevap: A. Portfolyo, öğrencinin gelişimini somut ürünler üzerinden uzun süreli takip etmeyi sağlar.

12. Karmaşık bir becerinin küçük ve öğretilebilir basamaklara ayrılıp her basamağın ölçülmesine ne denir?

- a) Beceri Analizi
- b) Kavram Analizi
- c) Görev Analizi (Task Analysis)
- d) Zeka Analizi
- e) Davranış Kontrolü

Cevap: C. Görev/Beceri analizi, özel eğitimde değerlendirilmenin ve öğretimin temelini oluşturur.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: DEĞERLENDİRME (SORU 13-16)

BÖLÜM 4: ÖLÇME ARAÇLARI VE TEKNİKLER

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

13. Bir davranışın kaç kez gerçekleştiğini belirlemek için kullanılan gözlem kayıt tekniği hangisidir?

- a) Süre kaydı
- b) Olay kaydı
- c) Zaman örnekleme
- d) Dereceleme ölçeği
- e) Bekleme süreli kayıt

Cevap: B. Olay kaydı (Frequency recording), başlangıcı ve bitişi belli olan davranışların sayısını tutar.

14. Öğrencinin okuma veya matematik işlemlerindeki sistematik yanlışlarını belirleme sürecine ne denir?

- a) Hata Analizi (Error Analysis)
- b) Zeka Testi
- c) Hız Testi
- d) Anket Çalışması
- e) Sözlü Mülakat

Cevap: A. Hata analizi, öğrencinin yanlış yapma örüntülerini inceleyerek öğretimi bireyselleştirmeyi sağlar.

15. "Yapılandırılmış Görüşme" tekniğinin temel özelliği nedir?

- a) Önceden hazırlanan soruların sorulmasıdır.
- b) Sadece öğrenciyle yapılır.
- c) Sadece test puanlarına odaklanır.
- d) Okul bahçesinde yapılan sohbetlerdir.
- e) Sadece yazılı veri toplamaktır.

Cevap: A. Yapılandırılmış görüşmede, sorular ve sırası önceden belirlenmiştir, standart veri sağlar.

16. Kontrol listelerinin (Checklist) değerlendirme sürecindeki temel işlevi nedir?

- a) Öğrenciyi akranlarıyla kıyaslamak
- b) Becerinin varlığını veya yokluğunu saptamak
- c) Sadece zeka puanını ölçmek
- d) Tıbbi tanı koymak
- e) Okul başarısını sıralamak

Cevap: B. Kontrol listeleri, hedeflenen becerilerin kazanılıp kazanılmadığını "evet/hayır" şeklinde belirler.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: DEĞERLENDİRME (SORU 17-20)

BÖLÜM 5: KURUMSAL SÜREÇ VE YERLEŞTİRME

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

17. RAM'lardaki Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu'nun temel görevi aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Tıbbi tedavi yapmak
- b) Eğitsel değerlendirme ve tanılama yapmak
- c) Sadece ders kitabı dağıtmak
- d) Okul binası inşa etmek
- e) Öğretmen maaşlarını ödemek

Cevap: B. Kurul, eğitsel değerlendirme yaparak öğrencinin tanılanması ve yerleştirilmesine karar verir.

18. RAM'daki Özel Eğitim Değerlendirme Kurulu'nda aşağıdakilerden hangisinin bulunması zorunlu değildir?

- a) Kurul Başkanı
- b) Özel Eğitim Öğretmeni
- c) Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışman
- d) Veli
- e) Sınıf Öğretmeni (Gönderen okuldaki)

Cevap: E. Gönderen okuldaki sınıf öğretmeni birimin doğal üyesi değildir, ancak görüşü alınabilir.

19. Yerleştirme kararı alınırken esas alınan temel ilke aşağıdakilerden hangisidir?

- a) En Az Kısıtlayıcı Eğitim Ortamı
- b) Sadece Özel Eğitim Okulu
- c) Evde Eğitim
- d) Hastane Sınıfı
- e) Yatılı Okul

Cevap: A. En az kısıtlayıcı ortam, öğrencinin akranlarıyla en fazla bir arada olabileceği ortamdır.

20. Değerlendirme sonuçlarına göre yerleştirilen öğrencinin takibi (izleme) ile ilgili hangisi doğrudur?

- a) Yılda en az bir kez resmi izleme yapılır.
- b) Sadece dönem sonunda bakılır.
- c) Mezun olana kadar bakılmaz.
- d) Sadece müfettişler yapar.
- e) Öğrenci isteyince yapılır.

Cevap: A. Eğitsel tanılama ve yerleştirme kararları periyodik olarak (yılda en az 1 kez) izlenmelidir.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: DEĞERLENDİRME (SORU 21-24)

BÖLÜM 6: VERİ KALİTESİ VE ETİK

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

21. Bir ölçme aracının ölçmek istediği özelliği başka değişkenlerle karıştırmadan ölçmesi nedir?

- a) Güvenirlik (Reliability)
- b) Geçerlik (Validity)
- c) Kullanışlılık
- d) Objektiflik
- e) Kapsamlılık

Cevap: B. Geçerlik, testin amacına hizmet etme derecesidir.

22. Ölçme sonuçlarının zamana veya puanlayıcılara göre tutarlı olması durumuna ne denir?

- a) Güvenirlik
- b) Geçerlik
- c) Standardizasyon
- d) Hata Payı
- e) Varyans

Cevap: A. Güvenirlik, ölçme sonuçlarının kararlılığı ve tutarlılığıdır.

23. Standart testlerin özel eğitimdeki dezavantajlarından biri aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Kültürel yanlılık içerebilirler.
- b) Öğrencinin potansiyelini her zaman doğru yansıtır.
- c) Özel gereksinimli bireylerin örnekleminde geliştirilmişlerdir.
- d) Müfredatla her zaman tam uyumludurlar.
- e) Sadece fiziksel ölçüm yaparlar.

Cevap: A. Çoğu standart test orta sınıf kültürüne göredir ve özel gereksinimli çocukları kapsamayabilir.

24. Değerlendirme sürecinde ailenin rolü ile ilgili hangisi yasal ve etik bir zorunluluktur?

- a) Sürecin her aşamasında bilgilendirilmeli ve onayları alınmalıdır.
- b) Sadece sonuç bildirilmelidir.
- c) Hastaneye giderken çağrılmalıdır.
- d) Değerlendirme sonuçları gizlenmelidir.
- e) Hiçbir etkisi yoktur.

Cevap: A. Aileler değerlendirme sürecinin paydaşdır; bilgilendirilmiş onam (consent) şarttır.

ÖZEL EĞİTİM ÖABT: DEĞERLENDİRME (FİNAL)

BÖLÜM 7: GİZLİLİK

GEREKÇE VE ANAHTAR NOTLAR

GÜVEN (1-5)

25. Değerlendirme sonuçlarının raporlaştırılması ve paylaşılmasıyla ilgili etik kural hangisidir?

- a) Gizlilik esastır, sadece ilgili kişilerle paylaşılır.
- b) Okul panosuna asılmalıdır.
- c) Tüm velilere dağıtılmalıdır.
- d) Sosyal medyada paylaşılabilir.
- e) Kimseyle paylaşılmamalıdır.

Cevap: A. Değerlendirme verileri özeldir ve sadece profesyonel amaçla ilgili personelle paylaşılır.

muratvuranlar.com